

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: Gyenes László meghalt

Forrás:

Nemzeti Újság

Bm
(Hely)

1924. 11. 8.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Gyenes László

Idő

"1924"

Személy

Gyenes László meghalt

A Nemzeti Színháznak és vele együtt az egész ország színészetének nagy gyászja van. Ma déli tizenkét órakor 67 éves korában meghalt Gyenes László, a Nemzeti Színház örökös tagja, a Színművészeti Főiskola tanára, a Ferenc József-rend lovagja. Nemcsak kitűnő színész, hanem talpig férfi, hazáját lángolóan szerető magyar s a társadalmi érintkezésben rendkívül szeretetreméltó uriember volt a megboldogult Gyenes László. A televény magyar humusz adta őt a művészetnek és ez a törzsökös magyarsága adott eredeti zamatot a művészetének is. De ezt a magyarságot nyugateurópai színvonalúvá tette párisi tartózkodása, a nyugati kultúra nagy középpontjában végzett tanulmányai s a végső fokig kifejtette a Nemzeti Színház nagy korszakának hatása, a magyar színjátszás legnagyobb mestereinek példája és barátsága, hiszen Gyenes László részben tanítványa, részben barátja volt Halminak, Nádainak, Vizvárynak, Nagy Imrónék, Prielle Cornéliának és Ujházi Edének, akinek örökségét is átvitte a színpadra.

A színpadra a színjátszás rajongó szeretete, igazi hivatás szólította. Hevesmegyei nemes család sarja volt és családi ellenérzéseket is le kellett győznie, mikor a művészi pályát választotta. 1857-ben született Monostoron, Szolnokmegyében. Családjának nemesi előneve gyöngyössolymosi volt, de ő ezt az előnevet sohasem használta. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzésével mindjárt a színipályára lépett. Három évig volt növendéke a Paulay és Szigeti vezetésével álló színtanodának és itt olyan kiváló tehetségnek adta jelét, hogy a Nemzeti Casinóban ösztöndíjat gyűjtöttek számára és egy téli szezonra Párisba küldték tanulmányutra. Párisból visszatérve Kolozsvárra került, ahol körülbelül három évig működött. 1882-ben lett a Nemzeti Színház tagja, amelynek azóta, tehát 42 évig megszakitás nélkül tagja volt és egyike azoknak a művészeknek, akik a leghosszabb ideig működtek a Nemzeti Színháznál. Első debütje itt a Velencei kalmár Shylockja volt, amely szerepében őszinte nagy sikert aratott.

Nemcsak egyik legtehetségesebb, de legbuzgóbb és leglelkiesmeretesebb tagja is volt a Nemzeti Színháznak. Arról volt nevezetes, hogy négy évtizedre kiterjedő, hosszú működése alatt egyetlen egyszer se mondta le az előadást, amiben segítségére volt vas egészsége is. Csak egyszer volt ez alatt az idő alatt súlyos beteg Gyenes László, mintegy huszonöt évvel ezelőtt, amikor súlyos betegsége hat hétig ágyhoz szögezte s ez alatt az idő alatt élet-halál közt lebegett. Annál melegebb lelkesedéssel fogadta a közönség, mikor felépült s betegsége után első fellépése alkalmával a leglelkesebb ovációval fogadta.

1907-ben ünnepelte meg 25 éves jubileumát, amikor úgy a művészvilág, mint az előkelő társadalom a legmelegebb szeretettel hódolt neki. Ekkor tüntették ki a Ferenc József-rend keresztjével is, ami akkor ritkaságszámba ment és általános feltűnést keltett. 1909-ben lett a Nemzeti Színház örökös tagja s ezt megelőzően már tanára volt a színiakadémiának.

A Nemzeti Színházban főleg intrikus szerepeket játszott. Lucifer, Mephistopheles, Jágo voltak a főszerepei. De Gyenes az a sokoldalú tehetség volt, akire minden szerepet ki lehetett osztani. Nagy sikere volt III. Richárdban és különösen Gárdonyi Géza „Bor“-ának Baracs Imrójében.

Élénk részt vett különben a társaséletben is. Mindentüzt dédelgetett kedvence volt az uri társaságoknak. Részt vett az Országos Kaszinó életében. Szerette a testező sportokat és aktív tagja volt néhány előkelő sportegyletnek is. Állandó és meleg barátság fűzte Benczur Gyulához és Zala Györgyhöz. Benczurnak állandó modellje is volt, mire férfias megjelenése és markáns arca kiválóan alkalmassá tette. A nagy mester meg is örökölte nem egy nagy történelmi vásznán. Így a Budavár visszavétele című képen Gyenes László a Tüzes Gábor és a millieniumi hódolás nagy képén ő az egyik kardinális. Zala György pedig egy Mephistopheles-szobrot mintázott róla.

Betegsége nem régi keletű s tulajdonképpen nem is a tüdőgyulladás okozta halálát, hanem szívgyöngesége. Ez a szívgyöngeség még a kommunizmus idejéből való. Gyenes, aki rajongó hazafi volt, az ország végpusztulását látta a kommunizmusban. Valósággal buskomorságba esett és a hatalmas testi strukturájú ember pár hónap alatt teljesen leromlott. A kommunizmus ideje alatt 21 kilogramot fogyott és ez visszahatással volt a szívére.

Betegágánál a Vöröskereszt-kórház orvosai, Bolzenhardt Ferenc igazgató főorvos, aki klubtársa is volt és Kerekes László dr. főorvos, mint önfeláldozó igaz barátok minden lehetőt elkövettek, hogy megmentse az életnek, de az elgyöngült szívet élet-

ben tartani nem lehetett és Gyenes László ma délben rövid agónia után megszűnt élni.

Mikor Gyenes László halála híre a Nemzeti Színházhoz megérkezett, Hevesi Sándor dr. igazgató azonnal a Vöröskereszt-kórházba sietett, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye. Az elhunyt művészt a Nemzeti Színház a maga halottjának tekinti. Holttestét a színház előcsarnokában ravatalozzák fel és innen is temetik vasárnap délelőtt 10 órakor. A Kerepesi-uti temetőben helyezik örök nyugalomra a halottasház melletti parcellában kijelölt díszsírhelyen Ivánni sírjával szemben.